

1. Tantárgyelem neve:	Környezeti nevelés és módszertana I.	Kreditértéke:	2
Tantárgyelem besorolása:	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa:		gyakorlat	
óraszám, az adott félévben:	10		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: beszámolók			
A számonkérés módja:		kollokvium	
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	3		
Előtanulmányi feltételek:			
Tantárgyelem-leírás:			
<ul style="list-style-type: none"> • Korszerű természettudományi szemlélet és műveltség tudatosítására és mélyítésére, a természeti környezetben való eligazodáshoz: • Világunk globális szerkezetének kialakítása tágabb és szűkebb környezetünk összetevőinek, jellemzőinek és működésének áttekintésével az óvodás gyermek számára közvetíthető természettudományos tartalmakkal. Csillagászati földrajzi ismeretek: a Tejútrendszer, extra galaxisok, galaxis halmazok, a Naprendszer. Az emberiség világszemléletének fejlődése. A Tejútrendszer: a csillagok tulajdonságai, csillagrendszerek, a változó csillagok, a csillagközi anyag. Extra galaxisok, galaxis halmazok. A Naprendszer: a Nap tulajdonságai, a Nap szerkezete, a Naprendszer bolygói, a bolygók holdjai, a Hold általános tulajdonságai, fényváltozásai, fogyatkozások, az üstökösök, a meteorok, a bolygóközi anyag. • A földi élet alapját jelentő, az élettelen világgal kapcsolatos szaktudományos ismeretek feldolgozása és az ebből eredő szakmai kompetenciák fejlesztése. A Föld mint égitest: a Föld alakja és annak következményei, a Föld mozgásai, a Föld tengely körüli forgása, a Föld keringése a Nap körül, az időszámítás. • A földi rendszerek egységes, komplex működésének tudatosításával annak fenntarthatóságot szolgáló, az óvodai környezeti nevelő munkához szükséges ismeretek átadása, készségek és képességek fejlesztése: a földkérget felépítő kőzetek. A talaj (pedoszféra). A talaj kialakulása. A talaj összetevői. A talaj tulajdonságai. A talajok rendszerezése. • A légkör. Kialakulása, összetétele, függőleges tagozódása. Az időjárás vagy éghajlati elemek. Az időjárás. Az éghajlat. A Föld éghajlata. A légkör környezeti állapota és az éghajlatváltozás. • A vízburok. A víz körforgása. A Világtenger. A tengervíz mozgásai. A szárazföld vizei. A felszín alatti és a felszíni vizek. Természetes vizeink környezeti állapota. A hidroszféra környezetvédelme. • A Föld, mint egységes rendszer. A környezeti alapprobléma. A globális felmelegedés, a savas esők és az ózonprobléma. A környezetre káros folyamatok. Megoldási lehetőségek. • A hallgatók társadalmi érzékenységének, probléma felismerésének, közvetlen környezetük lokális gondjainak tudatosítása, érzelmi kötődésük erősítése hazánk természetföldrajzi jellemzőinek tükrében. Magyarország földtörténete. Magyarország domborzata és tájai. Magyarország éghajlata: éghajlatunk általános jellemzői, az éghajlati (időjárás) elemek időbeli és területi eloszlása). Magyarország vízrajza: felszíni vizek, felszín alatti vizek. Magyarország talajai: zonális talajok, intrazonális talajok, azonális talajok. 			

A 3-7 éves gyermekek természettudományos környezeti – és fenntarthatóságra neveléséhez szükséges természettudományos és módszertani ismeretek, valamint ezen ismeretek átadásához szükséges készséges és képességek alakítása:

- A kőzetek megfigyeltetési, vizsgálódási lehetőségei az óvodában.
- Talajtani tapasztalatok szerzésének lehetőségei az óvodában (vizsgálódás, játék).
- A vízzel kapcsolatos tapasztalatszerzés lehetőségei az óvodában (vizsgálódás, játék).
- A légkörrel kapcsolatos tapasztalatszerzés lehetőségei az óvodában (vizsgálódás, játék).

Az óvodás gyermek környezetében leggyakrabban előforduló növény- és állatfajok ismerete érdekében:

- Az élővilág szeretetének, megbecsülésének alakítása szempontjából az óvodai környezeti nevelésben legfontosabb (az óvodás gyermek környezetében leggyakrabban előforduló) növény és állatfajok élményszerű megismertetése az óvodás gyermekekkel (háziállatok, a házkörüli, az ember környezetében (is) élő állatok, valamint az állatkert állatainak megismerése) Fajismereti beszámolók.

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Kanczler Gyuláné (2003, szerk.): Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak. ELTE TÓFK, Budapest.
2. Kanczler Gyuláné (2000, szerk.): Növény- és állatismeret ELTE TÓFK, Budapest.
3. Both Előd (1993): A Föld és a csillagok. Calibra Kiadó, Budapest.
4. Karátson Dániel (2000, szerk.): Pannon enciklopédia. Magyarország földje. Kertek Kiadó, Budapest.
5. Mészáros–Schweitzer (2002, szerk.): Magyar Tudománytár I. Föld, víz, levegő. Kossuth Kiadó, Budapest.
6. Roth, G. (2000): Meteorológiáról mindenkinek. Magyar Könyvklub, Budapest.
7. Természetbúvár folyóirat cikkei, tanulmányai (tanévenként az oktatók által kijelölve)

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Csaba György Gábor (1987): Kalandozás az égbolton. Gondolat Kiadó, Budapest.
2. Endrédi Lajos (2000): Földrajzi ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
3. Hermann, J. (1997): Csillagok. Magyar Könyvklub, Budapest.
4. Hermann, J. (1992): SH atlasz. Csillagászat. Springer Hungarica, Budapest.
5. Hevesi Attila (1997): Természetföldrajzi kislexikon. Klett Kiadó, Budapest.
6. Juhász Árpád (1987): Évmilliók emlékei. Magyarország földtörténete és ásványi kincsei. Gondolat Kiadó, Budapest.
7. Simon Tamás (1999): Természetföldrajz. AKG. Kiadó, Budapest.

TUDÁS

A hallgató

- rendelkeznek azokkal a korszerű, elméletileg megalapozott általános természeti földrajzi ismeretekkel, amelyek birtokában alkalmasak a 3-7 éves gyermekek környezeti nevelésére, a környezet (természettudományos módon való) megismeréséhez szükséges készségek és képességek eredményes fejlesztésére;
- a környezeti neveléshez, a fenntarthatóságra neveléshez szükséges, elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, felismeri környezetének összefüggéseit;
- alapvető ismeretekkel rendelkezik a természetes fás társulások élőlényeivel kapcsolatban, ismeri a gyalogos közlekedés szabályait;
- tudatában van az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegével.

KÉPESSÉG

A hallgató képes

- a 3-7 éves korosztály fenntarthatóságra nevelési feladatainak megoldására;
- a környezetre vonatkozó egyszerű megfigyelések végzésére, tervezésére, szervezésére és lebonyolítására, a tapasztalatok szakszerű értelmezésére és megfogalmazására;
- megszerzett ismereteinek az óvodás gyermekek számára való érthető közvetítésére;
- hazánk jellegzetes növény-, és állatfajainak felismerésére és jellemzésére.

ATTITÚD

- A környezet megismerése közben formálódik a hallgató környezethez fűződő pozitív viszonya, megfelelő magatartása, belsővé teszi annak értékeit.
- Fontosnak tekinti a kisgyermekek segítségét környezetük minél jobb megismerésében.

AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

A hallgató

együttműködik társaival, tiszteletben tartja mások munkáját;

fontosnak tartja a differenciált nevelés alapelveit, a természettudományos képességfejlesztés folyamatában eredményesen tudja az adott gyermekközösség és az egyéni fejlesztés által kívánt módon alkalmazni azokat.

A tantárgyelem felelőse

Név:	Bauer Zita	Beosztás:	mestertanár
Tudományos fokozat:			